

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 154/09-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. apríla 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. L. J., P., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 20, čl. 36 a čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 255/2007 z 25. novembra 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. L. J. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. marca 2009 doručená sťažnosť Mgr. L. J. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20, čl. 36 a čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 255/2007 z 25. novembra 2008 (ďalej aj „namietaný rozsudok“).

Zo sťažnosti a z vyžiadaného súvisiaceho spisu Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) vyplýva, že sťažovateľ bol žalobcom v konaní vedenom okresným súdom

pod sp. zn. PN-4 C 53/02 o určenie, že jeho neprítomnosť v práci 19. januára 2000 až 21. januára 2000, 31. januára 2000, 1. až 4. februára 2000, 7. februára 2000 a 8. februára 2000 nie je neospravedliteľnou absenciou, a iné. Okresný súd rozsudkom sp. zn. PN-4 C 53/02 zo 7. februára 2006 žalobe v časti o určenie, že neprítomnosť sťažovateľa v práci v uvedených dňoch nebola neospravedlňenou absenciou, vyhovel. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) na odvolanie žalovanej (Základnej školy B.), ale aj sťažovateľa (vo vzťahu k zamietajúcemu výroku o nepriznaní náhrady neoprávnene krátenej mzdy za dovolenku) rozsudkom sp. zn. 23 Co 128/06 z 12. marca 2007 zmenil rozsudok prvostupňového súdu tak, že žalobu zamietol. V odôvodnení svojho rozsudku krajský súd poukázal na rozdiel od súdu prvého stupňa na to, že sťažovateľ odcestoval na kúpeľnú liečbu bez toho, aby mal ukončenú práceneschopnosť, pričom mal za preukázané, že sťažovateľ bol viackrát upozorňovaný svojou všeobecnou lekárkou, že pri nástupe na kúpeľnú liečbu nemôže byť práceneschopný. Z kúpeľného poukazu sťažovateľa taktiež vyplynulo, že nešlo o tzv. kúpeľný poukaz „X“, a preto sťažovateľ si mal vziať dovolenku. Krajský súd taktiež zistil, že sťažovateľ zamestnávateľa nepožiadaval o dovolenku (ani o pracovné voľno s náhradou mzdy alebo bez náhrady mzdy) a svoju neprítomnosť v práci neospravedlnil, hoci mu v tom nebránili žiadne objektívne prekážky. Podľa záverov krajského súdu preto žalovaná postupovala správne, ak kvalifikovala neprítomnosť sťažovateľa v práci ako neospravedlňenú absenciu a krátila mu z toho dôvodu dovolenku.

Rozsudok krajského súdu napadol sťažovateľ dovolaním požadujúc, aby ho dovolací súd zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V dovolaní najmä uviedol, že nemal možnosť navrhnúť vykonanie ďalších dôkazov na vyvrátenie alebo aspoň spochybnenie tvrdení svedkyne MUDr. M., poukazujúc na rozpory medzi jej tvrdeniami a ďalšími vykonanými dôkazmi. V dôsledku toho vyslovil názor, že mu bola ako účastníkovi konania postupom krajského súdu znemožnená realizácia jeho procesných práv a že mu bola odopretá možnosť prieskumu nových zistení, ktoré dovolací súd považoval za rozhodujúce.

Sťažovateľ v sťažnosti predkladá svoju verziu skutkového stavu v súvislosti s okolnosťami nástupu na kúpeľnú liečbu spochybňujúc hodnovernosť výpovede menovanej svedkyne, ako aj tvrdenia, že svoju neprítomnosť v práci neospravedlnil.

Pokiaľ sa v namietanom rozsudku uvádza, že sťažovateľ „*svojvoľne odcestoval na kúpeľnú liečbu bez toho, aby išiel ukončiť práceneschopnosť*“, označuje to v sťažnosti za klamstvo.

Z týchto dôvodov sťažovateľ žiada, aby ústavný súd namietaný rozsudok zrušil.

Sťažovateľ napokon požiadal, aby mu ústavný súd ustanovil v konaní o jeho sťažnosti vzhľadom na jeho nepriaznivú sociálnu situáciu právneho zástupcu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho prejednávania.

Ústavný súd preskúmal na predbežnom prerokovaní sťažnosť z hľadiska existencie dôvodov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Predmetom sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie jeho základných práv zaručených v čl. 20, čl. 36 a čl. 46 ústavy rozsudkom najvyššieho súdu (ako súdu dovolacieho) sp. zn. 2 Cdo 255/2007 z 25. novembra 2008.

Pokiaľ ide o namietaný rozsudok najvyššieho súdu, možno zo sťažnosti vyvodit', že sťažovateľ považuje za porušenie svojich základných práv spôsob, akým sa najvyšší súd vysporiadal v predmetnej veci s vykonanými dôkazmi v rámci ich hodnotenia a následného vyvodenia zodpovedajúcich skutkových a právnych záverov v jeho meritórnom konečnom rozhodnutí.

Základom argumentácie sťažovateľa je teda v podstate nesúhlas s právnym názorom najvyššieho súdu vysloveným v odôvodnení namietaného rozsudku.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci

ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je daná v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03).

Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie jeho označených základných práv namietaným rozsudkom, ústavný súd predovšetkým konštatuje, že v danej veci nebola vylúčená právomoc všeobecných súdov.

V právomoci ústavného súdu preto zostalo následne iba posúdenie, či účinky výkonu právomoci najvyššieho súdu v súvislosti s jeho rozhodnutím o sťažovateľovom dovolaní rozsudkom sp. zn. 2 Cdo 255/2007 z 25. novembra 2008 sú zlučiteľné s označeným článkom ústavy.

Ústavný súd ešte pripomína, že napadnuté rozhodnutie posudzuje iba z hľadiska kritérií ústavných predpisov a nimi garantovaných základných práv a slobôd. Vzhľadom na to nie je jeho úlohou do detailov preskúmať prípad z pozície v okolnostiach prípadu aplikovaných právnych noriem ani opätovne podrobiť revízií napadnutý rozsudok so zámerom „vylepšiť“ jeho odôvodnenie, prípadne zostaviť zoznam možných pochybení najvyššieho súdu, ak tieto nemajú takú relevanciu, ktorá by mohla spochybníť konformitu záverov napadnutého rozsudku s ústavou.

V zmysle svojej judikatúry ústavný súd považuje za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne

nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom rozsudku najvyššieho súdu dospel k záveru, že tento svoje rozhodnutie náležite odôvodnil, čo vyplýva aj z tejto časti odôvodnenia napadnutého rozsudku:

«Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.). Bez ohľadu na to, či odvolací súd rozhodol rozsudkom alebo uznesením, ustanovenie § 237 O. s. p. pripúšťa dovolanie proti jeho rozhodnutiu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou z vád vymenovaných pod písmenami a/ až g/. Na tieto vady konania musí odvolací súd prihliadnuť ex officio, teda vždy, či už ich existenciu účastník namieta alebo nie (§ 242 ods. 1 veta druhá O. s. p.). Dovolateľ namietal vadu podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p. a to, že postupom odvolacieho súdu mu bolo znemožnené navrhnúť vykonanie ďalších dôkazov na vyvrátenie alebo aspoň spochybnenie tvrdení svedkyne MUDr. M. Dovolací súd z obsahu zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom 12. 3. 2007 (č. l. 161 a nasl. spisu) zistil, že na tomto pojednávaní bola vypočutá MUDr. M. Na pojednávaní bol žalobca osobne prítomný ako aj jeho právna zástupkyňa. Mal preto možnosť hneď reagovať spolu so svojou právnou zástupkyňou na výpoveď tejto svedkyne. Z uvedeného vyplýva, že mu preto nebola znemožnená realizácia jeho procesných práv (§ 237 písm. f/ O. s. p.) odvolacím súdom navrhovať dôkazy a sa k nim vyjadrovať, konkrétne k výpovedi MUDr. M. Vadou uvedenej povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo ani iné vady uvedené v ustanovení § 237 písm. a/ až g/ O. s. p.

Dovolanie žalobcu smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalobu zamietol.

Podľa § 238 ods. 1 O. s. p. je dovolanie prípustné, ak smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

Dovolanie žalobcu smeruje proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej, preto je prípustné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je oprávnený rozhodnutie odvolacieho súdu preskúmať len v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý, pričom (ak nejde o prípad

uvedený v § 242 ods. 2 O. s. p.) je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho dovolateľ obsahovo vymedzil (§ 242 ods. 1 O. s. p.).

Žalobca v dovolaní uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p., tvrdiac, že napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav veci; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil náležitý právny predpis alebo síce aplikoval správny právny predpis, ale ho nesprávne interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Z obsahu spisu vyplýva, že odvolací súd správne vychádzal zo zistenia, že žalobca svojvoľne odcestoval na kúpeľnú liečbu bez toho, aby išiel ukončiť práceneschopnosť. Na kúpeľnú liečbu nemohol nastúpiť ako práceneschopný, pričom na túto okolnosť bol upozornený a vedel, že nejde na kúpeľnú liečbu s poukazom „X“. Odvolací súd ďalej zistil, že žalobcovi nebránili žiadne objektívne prekážky ani zdravotného alebo osobného charakteru, aby požiadal o dovolenku alebo neplatené voľno a tieto skutočnosti oznámil zamestnávateľovi.

Podľa názoru dovolacieho súdu ak žalobca takto nepostupoval, neprítomnosť žalobcu v uvedené dni treba kvalifikovať ako neospravedlnenú absenciu a v tomto smere treba súhlasiť s odvolacím súdom.

Dovolací súd takisto poukazuje v podrobnostiach na výstižné dôvody rozhodnutia odvolacieho súdu, s ktorými sa stotožňuje. Ďalšie námietky žalobcu preto dovolací súd považoval za právne bezvýznamné.»

Predmetné rozhodnutie (jeho odôvodnenie) obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery (aj s prihliadnutím na obširne odôvodnenie rozsudku krajského súdu sp. zn. 23 Co 128/06 z 12. marca 2007, na ktoré sa najvyšší súd v odôvodnení namietaného rozsudku odvoláva a stotožňuje sa s ním) boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Závery vyslovené v namietanom

rozsudku najvyššieho súdu považuje ústavný súd za ústavne aprobovateľné, nesignalizujúce možnosť existencie príčinnej súvislosti s namietaným porušením označených základných práv sťažovateľa.

Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

Ústavný súd sa z obsahu napadnutého rozsudku presvedčil, že najvyšší súd sa námietkami sťažovateľa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ v tomto konaní dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. V tejto súvislosti už ústavný súd uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého dovolacieho rozhodnutia, ktoré sú dostatočne odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní. Pretože namietané rozhodnutie najvyššieho súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru najvyššieho súdu.

Čo sa týka konkrétnych výhrad sťažovateľa k zistenému skutkovému stavu a k tvrdeniam s tým súvisiacim, ústavný súd najmä s prihliadnutím na svoje osobitné

postavenie vo vzťahu k rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia a v neposlednom rade aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu, ktorým, ako už bolo uvedené, nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), nepovažoval už za potrebné osobitne sa im podrobnejšie venovať.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd je toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi rozhodnutím (odôvodnením rozhodnutia najvyššieho súdu) a namietaným porušením základných práv sťažovateľa podľa čl. 20, čl. 36 a čl. 46 ústavy.

Pretože ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde dospel k záveru, že účinky výkonu právomoci najvyššieho súdu v danom prípade sú zlučiteľné so sťažovateľom označenými základnými právami, sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti nemožno odstrániť, preto ústavný súd nevyzval sťažovateľa, aby preukázal svoje majetkové pomery s cieľom posúdenia podmienok na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, čo sťažovateľ vo svojej sťažnosti požadoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. apríla 2009